

# NEIĞALUMO IR DARBINGUMO NUSTATYMO TARNYBOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS DARBUOTOJŲ TOLERANCIJOS KORUPCIJAI INDEKSO NUSTATYMO 2023 M. TYRIMO REZULTATAI

2023 m. spalio 11 d. Nr. I-309

Vilnius

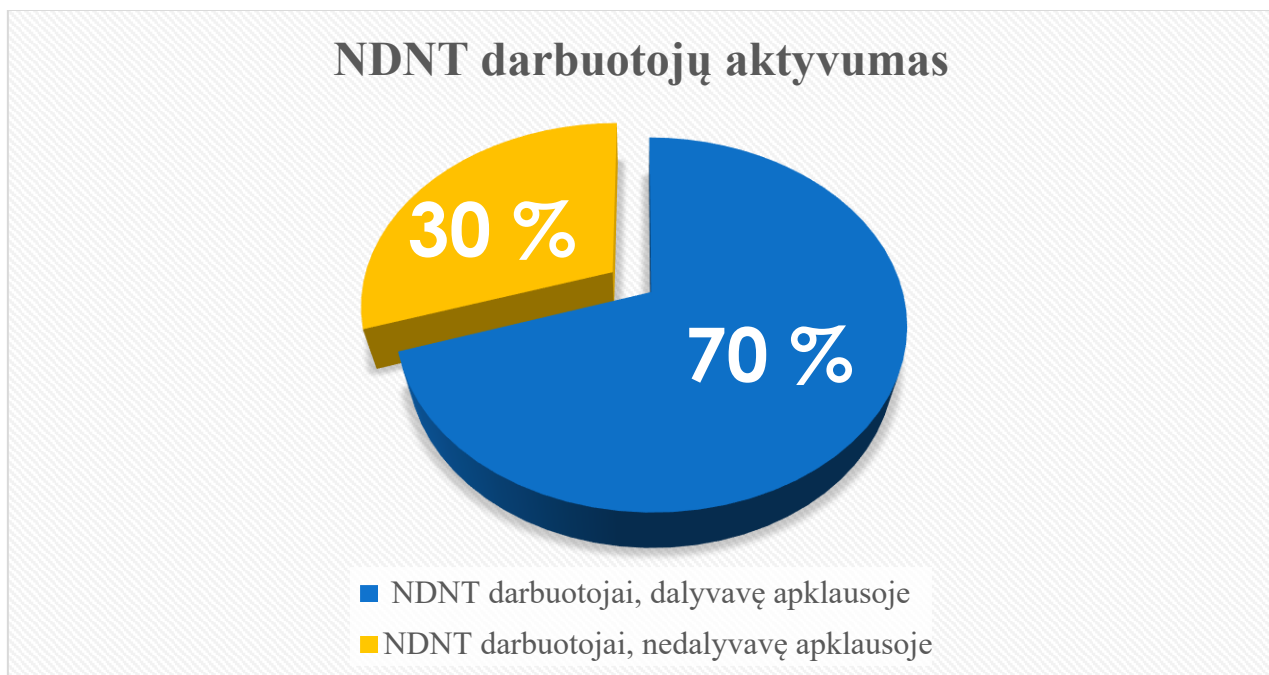
Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – NDNT) Prevencijos skyrius 2023 m. liepos–rugsėjo mėnesiais organizavo NDNT darbuotojų korupcijos tolerancijos apklausą (toliau – apklausa). Apklausos anketa buvo paskelbta 2023 m. liepos 25 d. NDNT intraneto svetainėje ir buvo pasiekama iki 2023 m. rugsėjo 30 d. Apklausoje galėjo dalyvauti visi NDNT valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal sutartis (toliau – Tarnybos darbuotojai).

Apklausa buvo anoniminė, darbuotojams reikėjo užpildyti pateiktą elektroninę anketą. Anketa parengta vadovaujantis Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovu ir „Skaidrumo akademijos“ gerąja praktika, atsižvelgiant į pagrindinius apklausos tikslus. Siekiant kuo aktyvesnio Tarnybos darbuotojų dalyvavimo apklausoje, validžių rezultatų ir vienodo traktavimo, anketoje darbuotojams buvo pateikiami tik uždari klausimai (išskyrus paskutinį) ir tik vienas klausimas, identifikuojantis respondentą (buvo atsisakyta diferenciacijos pagal lytį, amžių, išsilavinimą ir darbo stažą įstaigoje, buvo siekiama didesnio anonimiškumo ir pasitikėjimo).

Anketos uždaruose klausimuose respondentai galėjo pasirinkti vieną iš siūlomų atsakymų variantų (Taip, Ne arba Nežinau), atviraime klausime respondentas galėjo įrašyti savo atsakymo (siūlymo) variantą.

<b>TYRIMO TIKSLAS</b>	<b>Nustatyti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – NDNT) darbuotojų bendrą požiūrį į korupciją, kiek plačiai paplitęs šis reiškinys, darbuotojų patirtį ir santykį su tokio pobūdžio apraiškomis, nustatyti darbuotojų tolerancijos korupcijai indeksą (toliau – DTKI).</b>
<b>TYRIMO TRUKMĖ</b>	<b>Anketą buvo galima pildyti nuo 2023-07-25 iki 2023-09-30.</b>
<b>TYRIMO BŪDAS</b>	<b>Anoniminė anketa, kurią sudarė 19 klausimų: - 1 klausimas, susijęs su informacija apie respondentus; - 17 klausimų, susijusių su respondentų požiūriu į korupciją; - 1 atviras klausimas, skirtas pateikti pasiūlymus, pastabas.</b>
<b>TYRIMO DALYVIAI</b>	<b>Anoniminė anketa buvo išplatinta visiems NDNT darbuotojams elektroniniu paštu ir paskelbta NDNT intranete .</b>

## 1. INFORMACIJA APIE APKLAUSOS DALYVIŲ AKTYVUMĄ



**NDNT darbuotojų, dalyvavusių apklausoje 2023 m. (dalyvavo apklausoje 203 darbuotojai iš 290), aktyvumas (lyginant su 2022 m.) padidėjo ↑ 13 %. (2021m. – 33 %; 2022 m. – 57 %; 2023 m. – 70 %).**

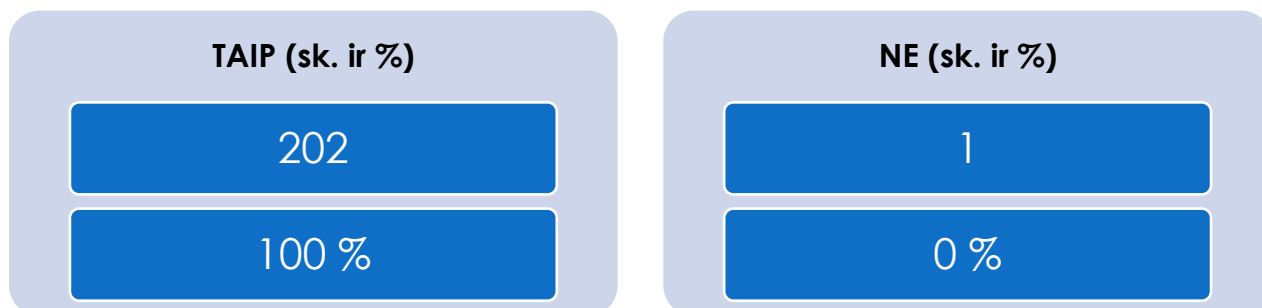
### Dalyvavimo apklausoje aktyvumo pasiskirstymas pagal padalinius

PADALINIO PAVADINIMAS	DIRBANČIŲ ASMENŲ SKAIČIUS (vidutinis)	APKLAUSOJE DALYVAVUSIŲ ASMENŲ SKAIČIUS
NDNT administracija (ir kita)	5	8 darbuotojai, arba <100 %
Teisės ir personalo skyrius	5	6 darbuotojai, arba <100 %
<b>Išteklių valdymo skyrius</b>	<b>19</b>	<b>10 darbuotojai, arba 53 %</b>
Informacinių technologijų skyrius	6	3 darbuotojai, arba 50 %
Veiklos kokybės skyrius	6	4 darbuotojai, arba 67 %
Sprendimų kontrolės skyrius	22	16 darbuotojų, arba 73 %
Asmenų aptarnavimo ir dokumentų valdymo skyrius	58	46 darbuotojai, arba 79 %
<b>Vilniaus teritoriniai skyriai</b>	<b>46</b>	<b>21 darbuotojai, arba 46 %</b>
Kauno teritoriniai skyriai	30	24 darbuotojų, arba 80 %
Klaipėdos teritoriniai skyriai	17	12 darbuotojų, arba 70 %
Šiaulių teritoriniai skyriai	22	12 darbuotojų, arba 55 %
Alytaus teritorinis skyrius	9	8 darbuotojai, arba 90 %
Marijampolės teritorinis skyrius	9	5 darbuotojai, arba 56 %
Panevėžio teritorinis skyrius	17	10 darbuotojų, arba 59 %
<b>Tauragės teritorinis skyrius</b>	<b>9</b>	<b>7 darbuotojai, arba 78 %</b>
Plungės teritorinis skyrius	7	11 darbuotojai, arba <100 %
Iš viso	290	203 , arba 70 %

**NDNT darbuotojų dalyvavimo apklausoje aktyvumo pasiskirstymas pagal skyrius: mažiausiai aktyvūs buvo Vilniaus teritorinių, Informacinių technologijų ir Išteklių valdymo skyrių darbuotojai ( 46% ↑ 3 % (2022 m. – 43%) ir 53% ↑ 8 % (2022 m. – 45 %), apklausoje dalyvavo visi Plungės teritorinio ir Teisės ir personalo skyrių darbuotojai.**

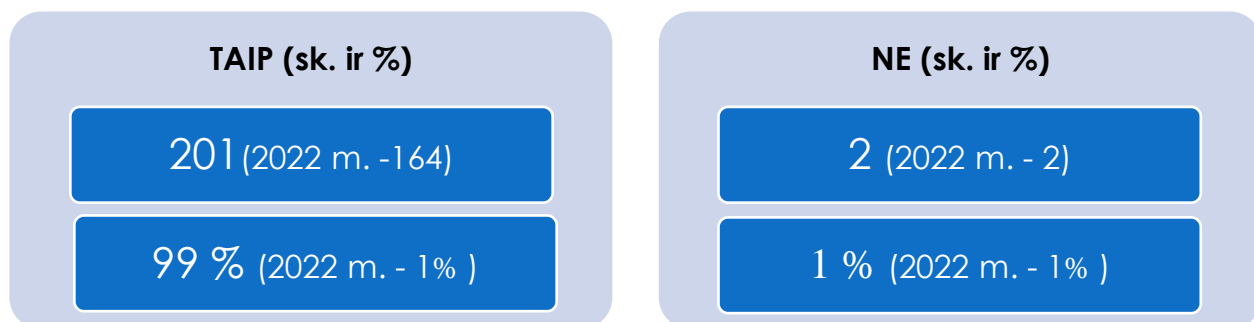
## 2. NDNT DARBUOTOJŲ POŽIŪRIS Į KORUPCIJĄ IR KORUPCIJOS PREVENCIJĄ

2.1. Ar Jums yra aišku, kokia tvarka reikėtų nusišalinti nuo sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūros esant interesų konfliktui?



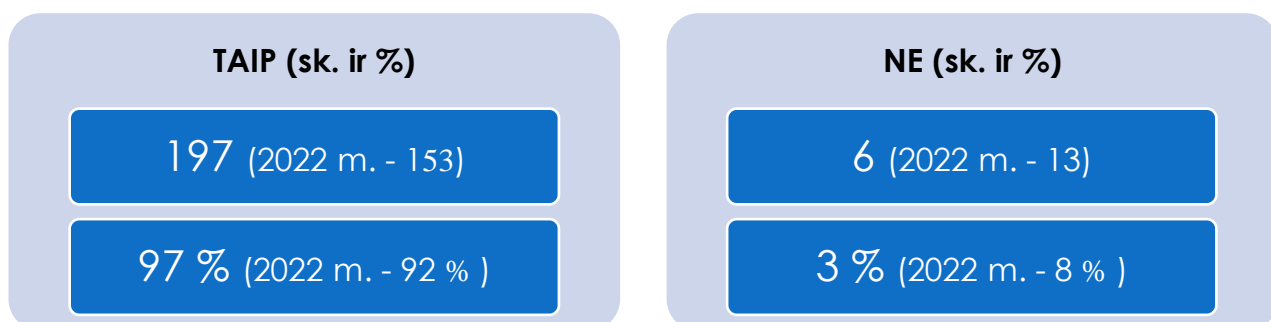
**100 % ↑ 6 %** (2022 m. – 94 %) respondentų tvirtai žino kokia tvarka reikėtų nusišalinti nuo sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūros esant interesų konfliktui, 2022 m. 6 % to nežinojo.

2.2. Ar Jums yra aišku, kaip reikėtų elgtis gavus dovaną iš klientų, verslo ar kitų įstaigų atstovų?



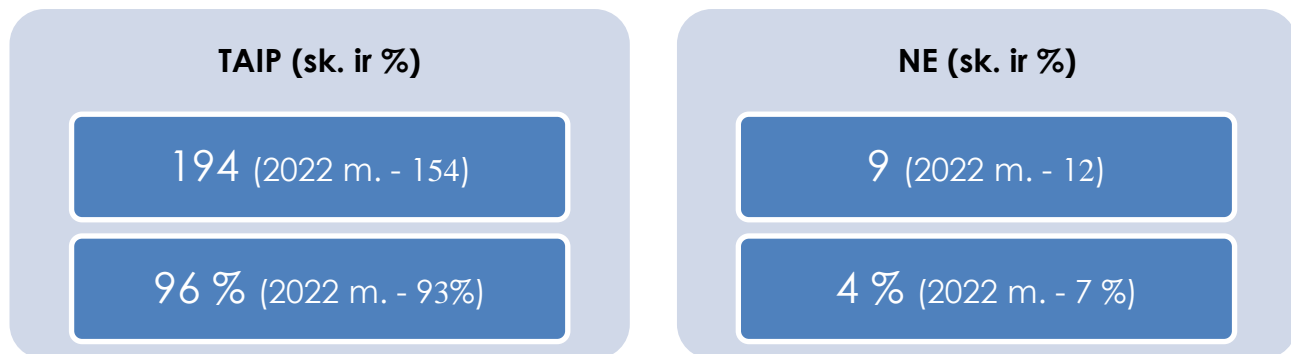
Tik 2 (apie 1 %) respondentai nežinojo, kaip reikėtų elgtis gavus dovaną. Galima teigti, kad beveik visi respondentai žino apie „nulinę“ dovanų politiką ir žino, kaip elgtis gavus dovaną. Nuo 2022 m. išliko aukštas respondentų antikorupcinių žinių lygis.

2.3. Ar Jūs per pastaruosius trejus metus esate dalyvavę antikorupciniuose mokymuose (apie korupcijos priemonių įgyvendinimą, tinkamą interesų konfliktų valdymą, etikos normų laikymąsi, informavimą apie galimybę pranešti ir pan.)?



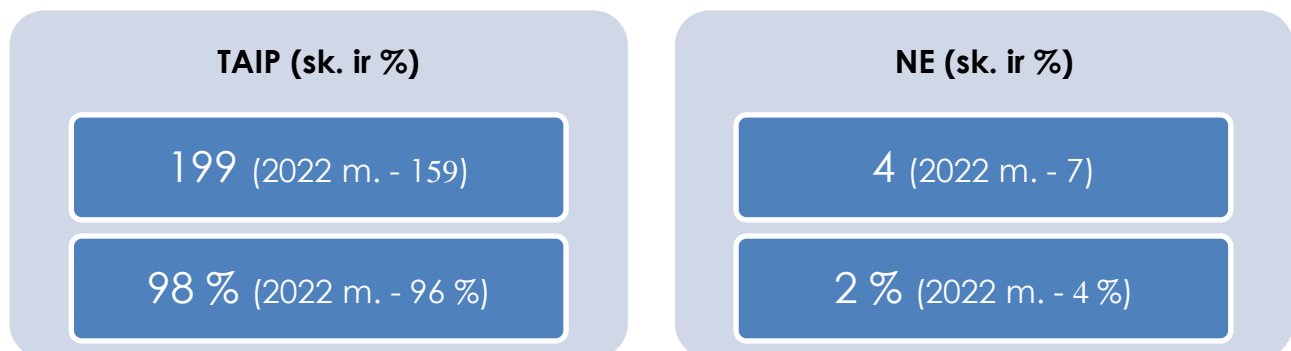
Per pastaruosius 3 metus antikorupciniuose mokymuose dalyvavo 97% ↑ 5 % (2022 m. - 92 %) respondentų.

2.4. Ar Jums yra žinoma, kuris darbuotojas (ar skyrius) yra atsakingas už korupcijos prevenciją NDNT?



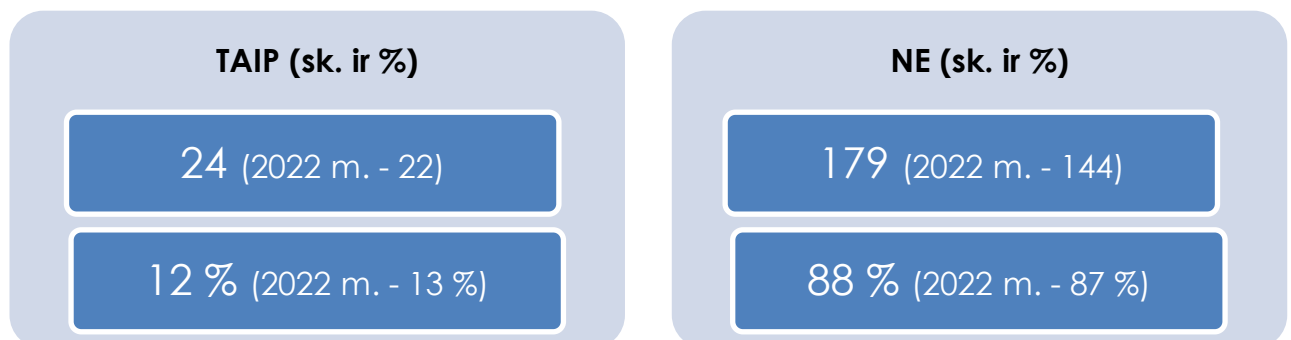
96 % ↑ 3 % (2022 m. - 93 %) respondentų mano, kad žino, kuris darbuotojas (ar skyrius) yra atsakingas už korupcijos prevenciją NDNT, nežino – 4 % (2022 m. - 7 %).

2.5. Ar žinote, koku būdu NDNT viduje galite pranešti apie pastebėtus pažeidimus (el. paštu, užpildant formą, tiesiogiai atsakingam asmeniui)?



Žinančių, koku būdu NDNT viduje reikėtų pranešti apie pastebėtus pažeidimus, buvo 98% ↑ 2 % **daugiau** (2022 m. - 96 %) respondentų, nežinančių tik 2 % (2022 m. - 4 %).

2.6. Ar yra buvę situacijų, kuomet Jums vykdant pavestas funkcijas buvo siūloma atsidėkoti ar bandoma kitaip paveikti?



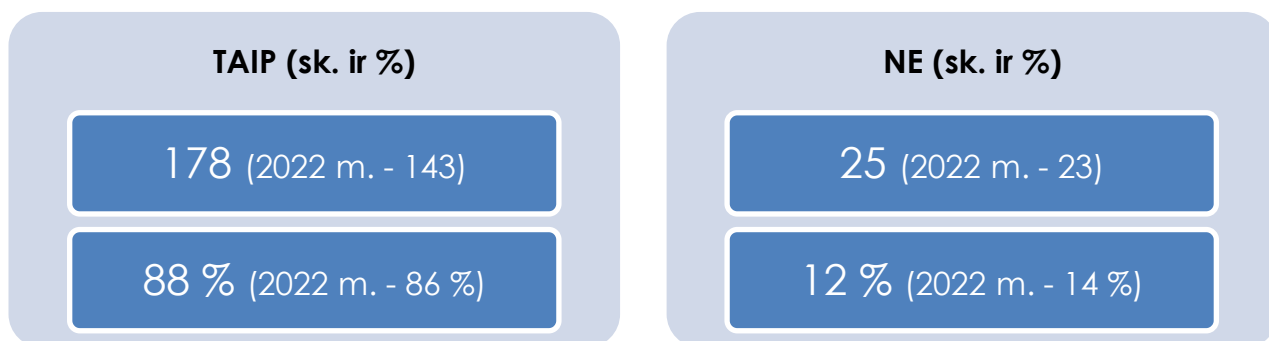
Pagal pateiktus atsakymus matyti, kad 12% (2022 m. - 13 %) respondentų buvo susidūrę su situacija, kuomet jiems vykdant pavestas funkcijas buvo siūloma atsidėkoti ar bandoma kitaip paveikti. Teigiančių, kad nesusidūrė su tokia situacija, buvo 88 ↑ **1 % daugiau** (2022 m. - 87 %).

2.7. Ar pastebėjęs (-usi) korupciją darbe apie tai praneštumėte asmenims, NDNT atsakingiems už korupcijos prevenciją?



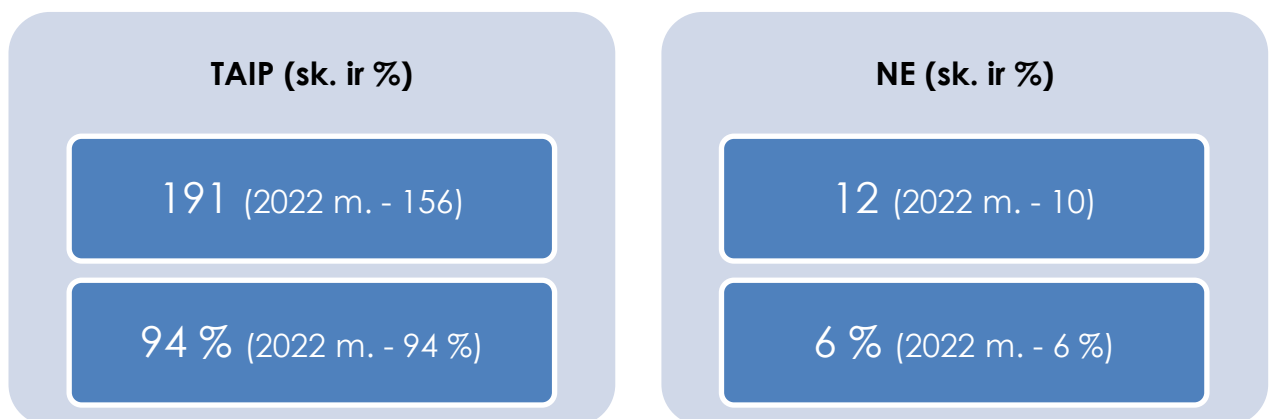
Pagal pateiktus atsakymus, pastebėjus korupciją darbe, apie tai praneštų 82 % respondentų, nepraneštų – 6 % ↑ **1 % daugiau** (2022 m. - 5 %), nežino ar praneštų - 12 % (25) respondentų.

2.8. Ar sutinkate su teiginiu, kad pranešus apie korupciją NDNT, būtų užtikrinamas pranešėjo konfidencialumas?



Respondentų, sutikusių su teiginiu, buvo 88 % ↑ **2 % daugiau** (2022 m. - 86 %), nesutikusių – 12 % (2022 m. - 14 %).

2.9. Ar sutinkate su teiginiu, kad paaiškėjus apie galimą korupciją, atvejis NDNT būtų tinkamai ištirtas ir įvertintas?



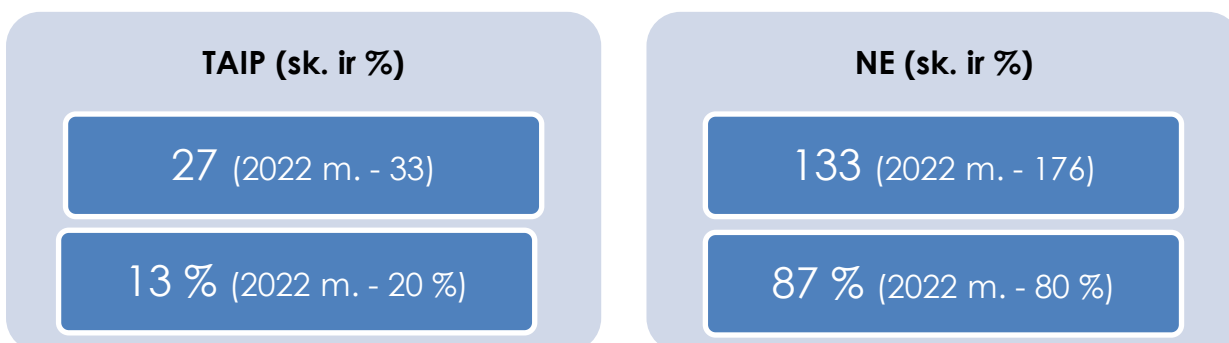
Respondentų, sutikusių su teiginiu, kad paaiškėjus apie galimą korupciją, atvejis NDNT būtų tinkamai ištirtas ir įvertintas, buvo 94 %, nesutikusių – 6 %. Palyginti su 2022 m. proc. nesikeitė.

2.10. Kaip manote, ar NDNT pirkimai yra organizuojami sąžiningai?



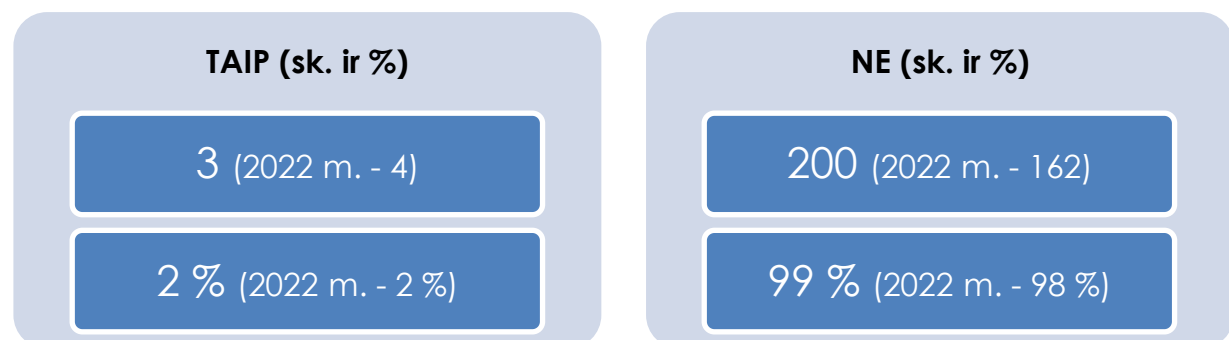
Pagal respondentų pateiktus atsakymus, apie pusę respondentų 50 % (101) **nežino** apie NDNT pirkimus ir jų organizavimo aspektus, 49 % (99) mano, kad NDNT pirkimai yra organizuojami sąžiningai, taip nemanančių ar abejojančių sąžiningumu yra apie 1% (3). T. y. **↓ 6 %** sumažėjo palyginus su 2022 m. (2022 m. - 7 %). 2022 m. apklausoje nebuvo pasirinkimo – „Nežinau“.

2.11. Ar NDNT esate pastebėję nepotizmo, kronizmo ar partinio protegavimo atvejų (pvz., įdarbinant, skiriant aukštesnius atlygius (priedus, priemokas ir kt.) darbuotojams, susijusiems giminystės, politiniais ar artimos draugystės ryšiais)?



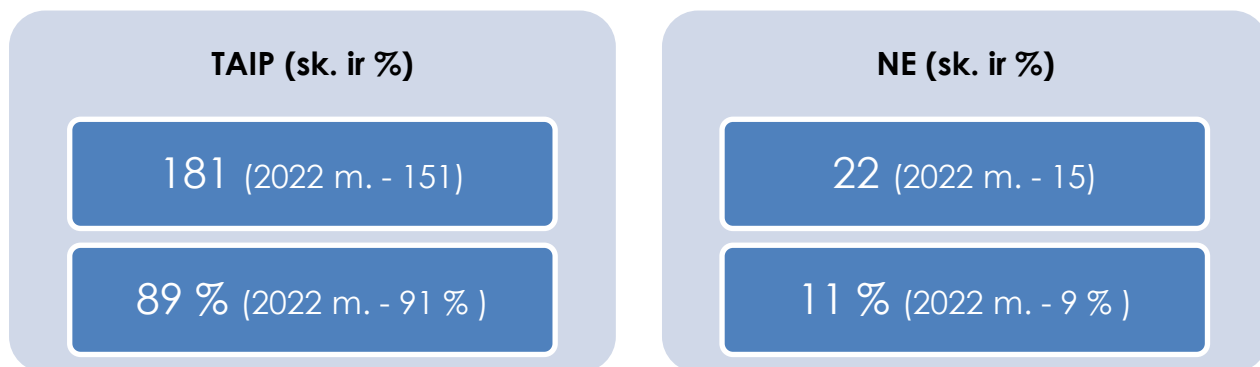
Pagal pasirinktus atsakymus, respondentų, pastebėjusių nepotizmo, kronizmo ar partinio protegavimo atvejų NDNT, buvo 13% **↓ 7 % mažiau** (2022 m. net 20 %), teigiančių, kad nežino apie tokius atvejus – 87% **↑ 7 % daugiau** (2022 m. - 80 %).

2.12. Ar Jums žinomas nors vienas atvejis, kai per pastaruosius metus NDNT darbuotojas paėmė nepagrįstą atlyginimą (pvz., už palankų sprendimą, pagreitintą procedūrą ir pan.)?



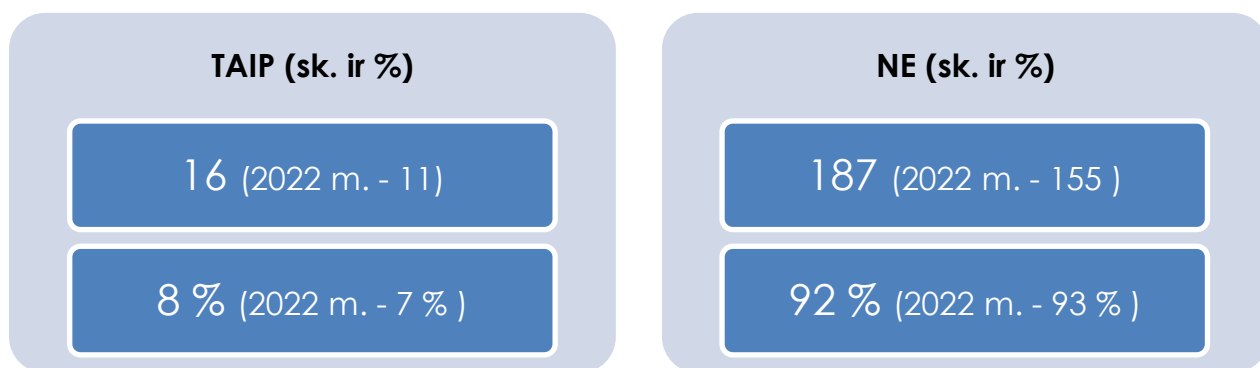
Pagal pateiktus atsakymus, respondentų, žinančių atvejų, kai per pastaruosius metus NDNT darbuotojas paėmė nepagrįstą atlyginimą buvo 1% **daugiau** (2022 m. - 2 %), teigiančių, kad nežino apie tokius atvejus – 99 % ↑ 1 % daugiau nei 2022 m. (2022 m. - 98 %). 2022 m. apklausoje nebuvo pasirinkimo – „Nežinau“.

2.13. Ar sutiktumėte, kad NDNT, vadovas – sąžiningumo pavyzdys?



Respondentų, sutikusių su teiginiu kad, vadovas – sąžiningumo pavyzdys, buvo 89 % ↓ 2 % mažiau (2022 m. - 91 %) nei 2022 m., nesutikusių su minėtu teiginiu – 11 % (2022 m. - 9 %).

2.14. Ar Jūs per pastaruosius metus NDNT patyrėte vadovų, kolegų ar suinteresuotų asmenų neteisėtą spaudimą ar poveikį?



Pagal pasirinktus atsakymus, 8 % ↑ 1 % daugiau nei 2022 m. (2022 m. - 7 %) respondentų buvo patyrę vadovų, kolegų ar suinteresuotų asmenų neteisėtą spaudimą ar poveikį, kad nesusidūrė su tokiu poveikiu, pažymėjo 92 % (2022 m. - 93 %) respondentų.

2.15. Ar informuotumėte aukštesnio lygmens vadovą, jeigu Jūsų tiesioginio vadovo sprendimas ar pavedimas prieštarautų teisės aktams?



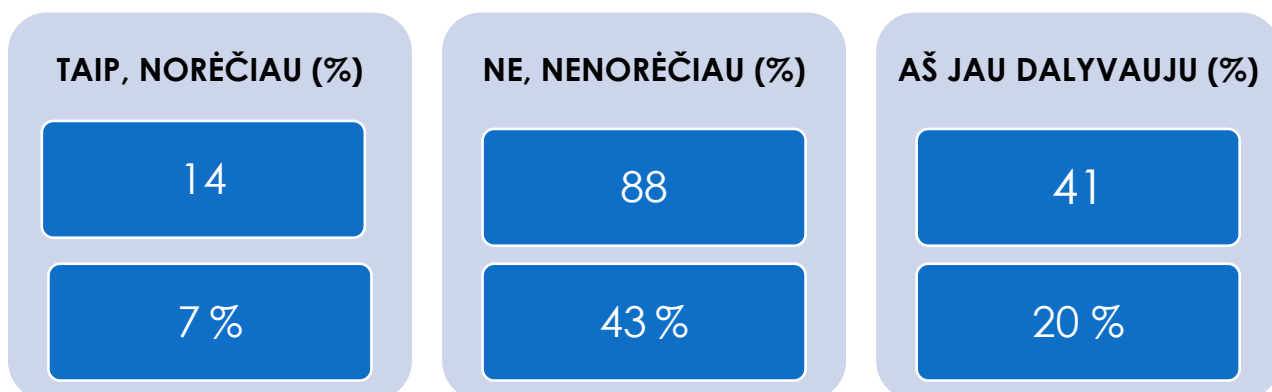
Pagal pateiktus atsakymus, 71 % (2022 m. - 95 %) darbuotojų informuotų aukštesnio lygmens vadovą, jeigu darbuotojo tiesioginio vadovo sprendimas ar pavedimas prieštarautų teisės aktams, neinformuotų – 3 % (2022 m. - 10 %) respondentų ir net 26 % (53) darbuotojų nežino kaip pasielgtų šioje situacijoje. 2022 m. apklausoje nebuvo pasirinkimo - Nežinau.

#### 2.16. Kaip manote, ar NDNT toleruojama korupcija?



Respondentų, manančių, kad NDNT toleruojama korupcija, buvo 5 % ↓ 3 % mažiau nei 2022 m. (2022 m. - 8 %), nesutikusių su minėtu teiginiu – 84 % (2022 m. - 92 %) ir nežinančių (neturinčių nuomonės) 14 % (28). 2022 m. apklausoje nebuvo pasirinkimo - Nežinau.

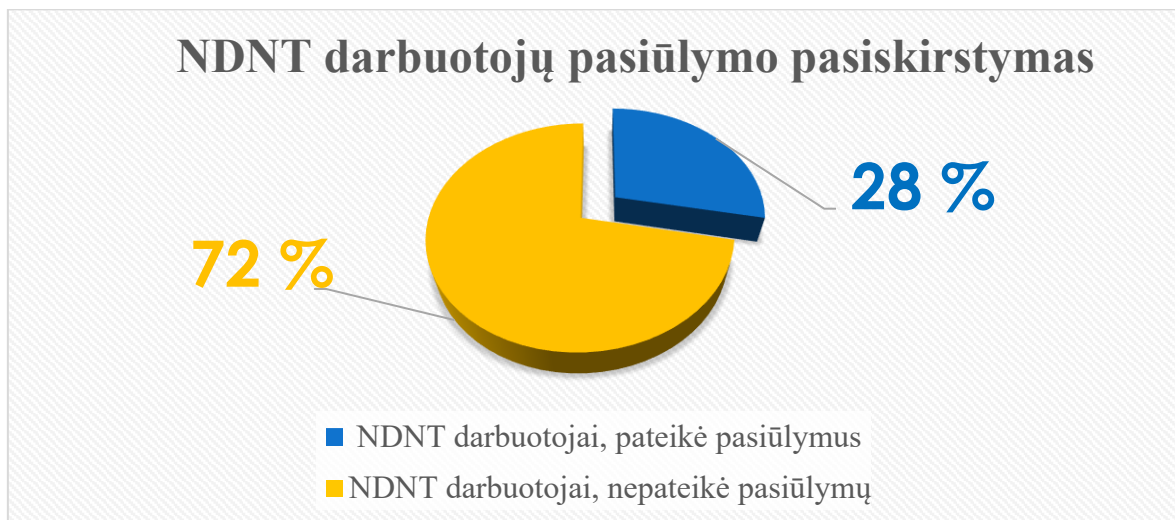
#### 2.17. Ar Jūs norėtumėte dalyvauti antikorupcinėje veikloje?



Respondentų nenorinčių dalyvauti antikorupcinėje veikloje – 43 % ↓ 2 % mažiau nei 2022 m. (2022 m. - 68 %), norinčių dalyvauti – 7 % (2022 m. - 19 %), teigiančių, kad jau dalyvauja – 20 % ↑ 7 % daugiau nei 2022 m. (2022 m. - 13 %). Nežinančių arba neapsisprendusių buvo 30 % (60) respondentų. 2022 m. apklausoje nebuvo pasirinkimo - Nežinau.



### 3. NDNT DARBUOTOJŲ SIŪLAMOS KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONĖS



Atsakyti į 19 anketos klausimą buvo neprivaloma. 58 respondentai pateikė formalius atsakymus, 8 respondentų, nors ir užpildė atsakymų skiltį, bet nepateikė pasiūlymo (padėjo brūkšni, paliko tuščią langelį) arba informavo, kad pasiūlymų neturi. 50 respondentų pasiūlė konkrečias korupcijos prevencijos priemones, kurias apibendrinus galima būtų išskirti šias:

- didinti NDNT darbuotojų darbo užmokestį;
- organizuoti antikorpucinius mokymus ir švietimą (atvirų durų dienos, seminarai, mokymai, paskaitos ir pan.);
- didinti viešumą ir skaidrumą (NDNT svetainėje viešai skelbti apie viešuosius pirkimus, viešai skelbti apie priedus ir priemokas, viešai skelbti apie vertinimų rezultatus);
- tobulinti teisėkūrą, šalinant neaiškumus ir interpretacijas; atliktis teisės aktų antikorpucinį vertinimą; parengti vidines tvarkas, rekomendacijas (pvz., negalios vertinimo proceso tobulinimo, darbingumo lygio ir specialiųjų poreikių kriterijų peržiūrėjimas ir pan.);
- gerinti komunikaciją tiek viduje, tiek išorėje; sudaryti galimybę aptarnauti NDNT klientus nuotoliniu būdu, taikyti rotacijos principą (darbuotojų rotacija, skyrių rotaciją ir pan.).

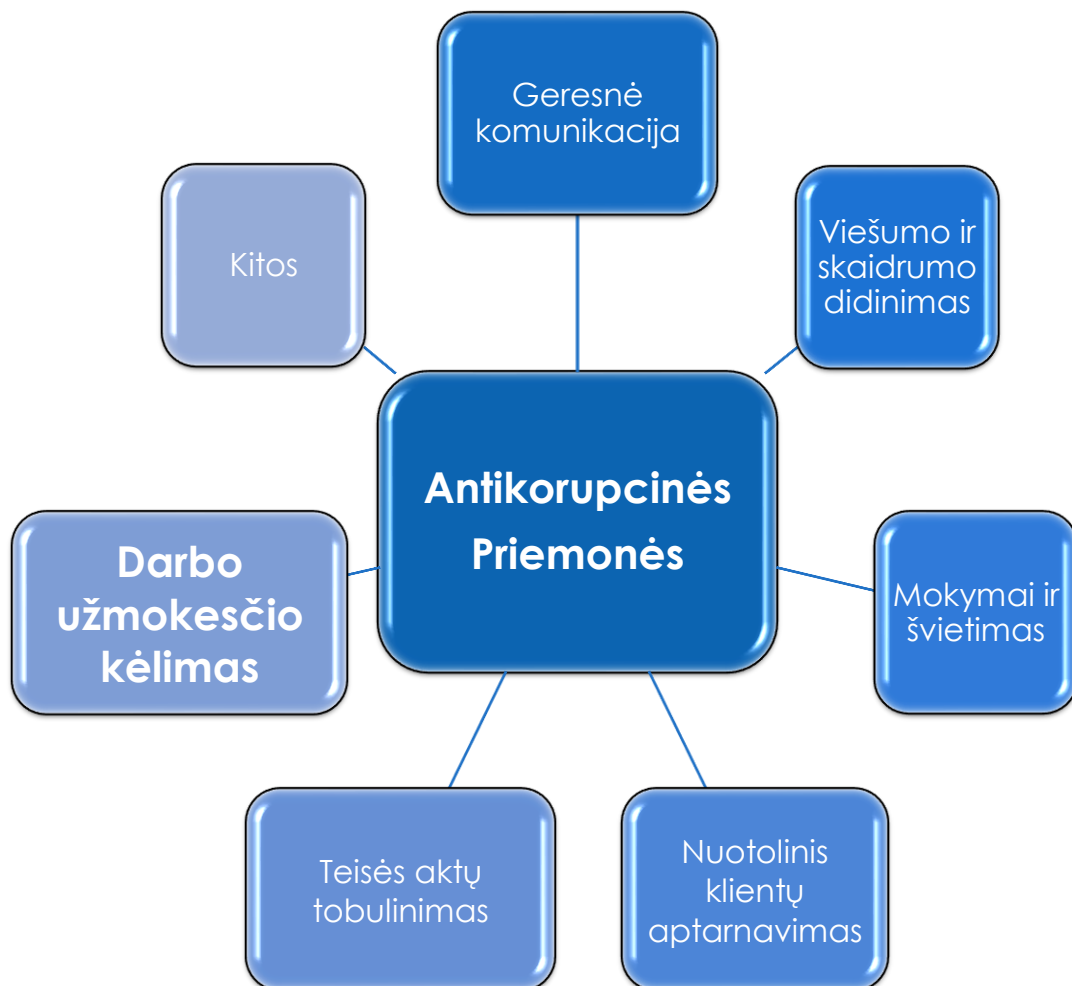
## Respondentų siūlomos antikorupcinės priemonės

1	Šypsena - geriausias atlygis. Visos priemonės jau yra pasiūlytos.
2	SAM gydytoju mokymai, nes dauguma nesupranta kaip ir kas vyksta tarnyboje ir netikslia informacija skatina žmonių nepasitikėjimą Tarnyba.
3	Neplanuota kontrolė pačiose pažeidžiamiausiuose teritoriniuose skyriuose ir registratūrose, iš karto pasikeistų darbuotojų kalbėjimo kultūra, ir matytų klientai, kad mūsų įstaiga rūpinasi ir tikrina darbuotojus.
4	Vertinimo bylų rotacija šalies mastu ilgainiui taps labai reikšminga korupcijos mažinimo priemone
5	Pranešėjų dėl korupcijos apsaugos užtikrinimas
6	didesnis atlyginimas
7	Didesnis darbo užmokestis. Kai alga labai maža ir tu gyveni nuo algos iki algos ir patenkini tik būtiniausius poreikius, stengiesi neįlysti į skolas, tai gali būti visko .....
8	Reikia sutvarkyti NDNT IS taip, kad atsispindėtų visi vertinimo etapai. IS turi dirbti darbuotojams, o ne darbuotojas informacinei sistemai kaip yra dabar. Tai padidintų vertintojų kontrolę, objektyvumą bei sumažintų subjektyvumo riziką.
9	Kelti atlyginimą.
10	Šiuo metu korupcija daugiausia galima šeimos gyd., gyd. specialistų tarpe
11	Manau, kad mūsų skyriuje korupcijos nėra.
12	Mano manymu dabar esanti neįgalumo nustatymo tvarka užkerta kelią korupcijai
13	Skaidrumo didinimas; Administracinių paslaugų kokybės gerinimas. Nuolatinis ar bent jau epizodinis nepriklausomo eksperto įvedimas; Nuolat atnaujinti darbuotojų elgesio, susidūrus su korupcine veikla, atmintinę ir supažindinti darbuotojus
14	Viešos akcijos, susitikimai su NVO, atvirų durų dienos ir pan.

15	Darbuotojų skatinimas adekvačiai įvertinant jų darbą
16	Mokymai
17	Darbuotojų mokymai (ypač - vertintojų, patarėjų) korupcijos prevencijos klausimais
18	Kelti darbuotojų atlyginimus
19	Darbuotojų mokymai, švietimas
20	Realus, o ne formalus įstatymo normų taikymas/laikymasis
21	Beveik kiekviename klausimyno klausime greta „Taip, Ne“ reikia įvesti „Nežinau“ nes nieko nemačiau, negirdėjau, todėl negaliu nei paneigti, nei patvirtinti. Viešųjų pirkimų sąrašai ( pagrindiniai duomenys -kiekis, kaina, tiekėjas) turi būti laisvai prieinama visiems NDNT darbuotojams, kiek tai leidžia įstatymas
22	Pilnai visko užtenka
23	14 klausime atsakymas būtų "nežinau", nes neturiu jokio kontakto su vadovu, todėl atsakyti tik Taip ar Ne yra netikslu
24	Sutvarkyti IT sistemą taip, kad bylos darbuotojams būtų paskiriamos automatiškai, jų darbo valandomis ir vedėjai neturėtų galimybės parinkti lengvesnes bylas „saviems“ ir nedarytų spaudimo „nemėgstamiems“ darbuotojams
25	Parodyti filmą antikorupcijos tema darbuotojams.
26	Mano manymu, reikalinga apriboti vedėjų valdžios galimybes vertinimo užbaigime.
27	laikytis trijų nulių politikos, dalyvauti kasmet mokymuose
28	Nulinė protegavimo ir dovanų politika ..., darbuotojų atlyginimų kėlimas
29	Aukštas atlyginimas tikrai prisidėtų prie to, kad darbuotojai vertintų savo darbą ir nekiltų noras imti siūlomą atlygio
30	Kuo daugiau viešumo NDNT viduje
31	DU didinimas, skatinamosios motyvacijos priemonės

32	<p>Antikorupcijos programos diegimą turi lydėti gerai suplanuota darbuotojų mokymo programa. Antikorupcijos mokymas turi būti skirtas visiems darbuotojams, tačiau jo turinys gali skirtis, atsižvelgiant į padalinių ar tam tikrų pareigybių specifiką bei riziką, su kuria susiduriama jų veikloje. Mokymas turi apimti visas antikorupcijos programos dalis ir atskleisti, ką kiekvienas reikalavimas reiškia darbuotojo kasdienėje veikloje. Naudinga pateikti konkrečių pavyzdžių, su kuriais organizacija yra susidūrusi, žiniasklaidoje pavišintų atvejų, teismų sprendimų. Taip pat prasminga mokymui naudoti situacijas, dilemas, kuriose aptariamoms nevienareikšmės situacijos, skatinančios darbuotojus diskutuoti, ieškoti priimtinių, išmintingų sprendimų. Tai formuoja aukštą įstaigos ar institucijos kultūrą, vienodą supratimą ir prisideda prie aukštų skaidrumo ir etikos standartų taikymo. Antikorupcinis mokymas turi būti pritaikytas konkrečioms darbuotojų grupėms ir gali vykti susitikimų, seminarų, paskaitų ar elektroninio (nuotolinio) mokymo forma arba įvairiai derinant šiuos būdus, atsižvelgiant į kiekvienos grupės poreikius. Antikorupcinį mokymą taip pat galima įtraukti į kitas periodiškai vykdomas mokymo programas. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas mokymui tų darbuotojų, kurie susiduria su didesne korupcijos rizika, – veikia aukštos korupcijos rizikos srityse ar turi didelę sprendžiamąją galią. Šiems darbuotojams turi būti organizuojami seminarai, praktinių situacijų aptarimai ir tinkamo elgesio pavyzdžiai.</p> <p>Aukštos rizikos pareigas einantiems darbuotojams paprastai nepakanka vien elektroninio (nuotolinio) mokymo, jiems reikėtų organizuoti individualius, gyvai vedamus užsiėmimus. Baigus mokymą gali būti tikslinga patikrinti darbuotojų žinias testuojant ar egzaminuojant</p>
33	Susitikimai su visuomene
34	Bylų skirstymas vertintojams turėtų būti automatinis, taip išvengtumėm žmogiškojo faktoriaus netolygiai skirstant bylas pagal jų sudėtingumą. Vertintojų darbas turėtų būti skaičiuojamas ne bylų skaičiumi, bet pagal užtrukną laiką, vertinant sudėtingas bylas.
35	vadovautis antikorupcinėmis nuostatomis
36	Tinkamas adekvatus atlygis už darbą
37	darbuotojų motyvavimas (pvz.: darbo užmokestis)
38	Daugiau viešumo
39	Didesnis darbo užmokestis
40	Turime labai daug tiesioginio darbo, kad antikorupcinei veiklai nėra laiko.

41	Viešinimas
42	Atsisakyti „gyvo“ klausimynų pildymo. Kuo didesnę dali pildyti nuotoliniu būdu. Taip būtų išvengta tiesioginio kontakto su vertinamaisiais asmenimis ir korupcijos tikimybė sumažėtų iki minimumo
43	Dirbkim kiekvienas savo darbą pagal kompetenciją. Skyriuose labai dideli darbo krūviai, dirbami viršvalandžiai ir neproporcingas atlyginimas darbo krūviui. Vertintojams skiriami priedai už padidintą darbo krūvį, kai tuo tarpu Valstybės tarnautojų darbo krūvis nepalyginamai didesnis,- suvertinama daugiau bylų, tarpinstituciniai susirašinėjimai su įstaigomis, susitikimai su ASPĮ įstaigų gydytojais, protokolai, ataskaitos ir pan., bet priedų niekas neskiria. Nėra lygybės ir sąžiningumo!!!
44	Pagrindinė antikorupcijos priemonė: ženkliai pakelti darbuotojams atlyginimus. Patarėjo atlyginimas į "rankas" -1100 Eur., vedėjo - 1200 Eur. Kai tuo tarpu žemos kvalifikacijos seniūnijos traktorininko atlyginimas 900 Eur į "rankas". Pagal su kitomis Europos Sąjungos (ES) valstybėmis narėmis metodologiškai suderintą vartotojų kainų indeksą (SVKI) 2023 m. birželį apskaičiuota vidutinė metinė infliacija Lietuvoje sudarė 17,3 proc., maisto prekių kainų augimas daugiau kaip 6%. „Euribor“ duomenimis būsto paskolų palūkanų normų augimas šiais metais siekia 3,5%. O kur dar paslaugų kainų augimas, elektros, komunalinių paslaugų kainų brangimas. Tuo tarpu atlyginimai pakilo 5 eurai padidinus bazinį pareiginės algos dydį.
45	Manau, kad antikorupcinės priemonės NDNT pakankamos, o SA įstaigose-korupcinė veikla nekontroliuojama.
46	Paaikškinti , kad NDNT netoleruoja bet kokių dovanų, dirbame sąžiningai. Jei klientas nori atsidėkoti gali parašyti padėką.
47	Vaizdo įrašas apie korupcijos žalą!
48	Atitinkamas darbo atlygis
49	Aš manau, kad NDNT taikomos visos įmanomos antikorupcinės priemonės. Aš pasiūlymų neturiu.
50	Švietimas

**ANTI KORUPCINĖS PRIEMONĖS****4. APKLAUSOS APIBENDRINIMAS**

1. Pirmą kartą vykdytoje NDNT apklausoje 2021 m. dalyvavo pakankamai mažai darbuotojų (33 %). Antrą kartą 2022 m. organizuotoje apklausoje dalyvavo 57 % darbuotojų. 2023 metų Prevencijos skyriaus organizuotoje apklausoje dalyvavo 70 % darbuotojų, t. y. darbuotojų, dalyvavusių apklausoje 2023 m. aktyvumas (lyginant su 2022 m.) padidėjo 13 % (2022 m. – 57 %; 2023 m. – 70 %). Šiais metais buvo siekiama kuo didesnio darbuotojų aktyvumo ir įsitraukimo, tuo tikslu buvo duotas ilgas (beveik 3 mėn.) anketos pildymo terminas, pakoreguotas anketos turinys, supaprastintas atsakymų pateikimas ir kiti apklausos pakeitimai atlikti siekiant validžių (statistiškai reikšmingų) rezultatų, vienodo traktavimo, paprastesnio pildymo. Anketoje darbuotojams buvo pateikiami tik uždari klausimai (išskyrus paskutinį) ir tik vienas klausimas pateiktas siekiant identifikuoti respondento darbo vietą (buvo atsisakyta visų klausimų, susijusių su pasiskirstymu pagal lytį, amžių, išsilavinimą ir darbo stažą įstaigoje). Siekiant gauti tikslesnius duomenis, penkiose klausimuose buvo galimybė pasirinkti trečią atsakymą „Nežinau“. 2023 m. apklausos pakeitimais buvo siekiama užtikrinti didesnę respondentų anonimiškumą, tikslesnių rezultatų ir siekiama didesnio pasitikėjimo.

2. Apibendrinant galima teigti, kad 100 % respondentų (↑ 6 % padidėjo (2022 m. – 94 %) tvirtai žino, kaip nusišalinti esant interesų konfliktui ir žino, koku būdu NDNT viduje gali pranešti 98 % (↑ 2 % padidėjo 2022 m. - 96 %) apie pastebėtus pažeidimus. Beveik visi respondentai žino, kaip elgtis gavus neteisėtą dovaną 99 % (2022 m. - 99 %). 97 % (↑ 5 % padidėjo 2022 m. - 92 %) apklausoje dalyvavusių darbuotojų per pastaruosius trejus metus yra dalyvavę antikorupciniuose mokymuose, 96 % (↑ 3 % padidėjo 2022 m. - 93 %) respondentų nurodė, kad žino kuris skyrius (ar asmuo) yra atsakingas už korupcijos prevenciją NDNT.

3. Dauguma respondentų nurodė, kad yra linkę pranešti apie jiems žinomą korupcijos darbe atvejį. Apsisprendusių tai padaryti respondentų buvo 82 %, nežino ar praneštų 12 % respondentų, o apie pastebėtą korupcijos atvejį nepraneštų 6 %. Net 12 % (↓ 1 % mažiau 2022 m. - 13 %) respondentų teigia, kad yra buvę situacijų, kuomet jiems vykdant pavestas funkcijas buvo siūloma atsidėkoti ar bandoma kitaip juos paveikti, 88 % nurodė, kad nėra susidūręs su tokia situacija.

4. Pagal respondentų pateiktus atsakymus, 88 % (↑ 2 % padidėjo 2022 m. - 86 %) apklausoje dalyvavusių asmenų sutiko su teiginiu, kad „pranešus apie korupciją NDNT būtų užtikrinamas pranešėjo konfidencialumas“, 94 % (2022 m. - 94 %) respondentų sutiko su teiginiu, kad paaiškėjus apie galimą korupciją, atvejis NDNT būtų tinkamai ištirtas ir įvertintas. Būtina paminėti, kad net 12 % respondentų abejojo, kad, reikalui esant, jų konfidencialumas bus tinkamai užtikrintas, 6 % mano, kad pranešimas apie korupciją nebus tinkamai ištirtas ir įvertintas.

5. Pagal pateiktus atsakymus, 49 % respondentų mano, kad NDNT pirkimai yra organizuojami sąžiningai, neturi nuomonės (nežino apie pirkimų sąžiningumą) 50 % respondentų, o taip nemanančių ar tik 1 % yra (↓ 6 % mažiau 2022 m. - 7 %).

6. Didelė dauguma respondentų 99 % (↑ 1 % padidėjo 2022 m. - 98 %) nurodė, kad jiems nėra žinoma nė vieno atvejo, kai per pastaruosius metus NDNT darbuotojas paėmė nepagrįstą atlyginimą, 1 % respondentų nurodė, kad žino apie tokius atvejus.

7. Atkreiptinas dėmesys į respondentų pasirinktus atsakymus, kuriuose jie 13 % (↓ 7 % mažiau 2022 m. - 20 %) nurodė, kad yra pastebėję nepotizmo, kronizmo ar partinio protegavimo atvejų (pvz., įdarbinant, skiriant aukštesnius atlygius (priedus, priemokas ir kt.) darbuotojams, susijusiems giminystės, politiniais ar artimos draugystės ryšiais), o 87 % respondentų nurodė, kad nėra pastebėję tokių atvejų.

8. Pagal respondentų pateiktus atsakymus, dauguma respondentų mano, kad NDNT vadovas yra sąžiningumo pavyzdys 89 %, taip nemanančių yra 11 %. Dauguma respondentų (92 %)

per pastaruosius metus nėra patyrę vadovų, kolegų ar suinteresuotų asmenų neteisėto spaudimo ar kito poveikio, kad tokį spaudimą patyrė, nurodė 8 % respondentų.

9. Atkreiptinas dėmesys į atsakymus, kuriuos pasirinko 26 % ir 3 % respondentų. Šie respondentai nežino ar informuotų arba visai neinformuotų aukštesnio lygmens vadovo, net jeigu jų tiesioginio vadovo sprendimas prieštarautų teisės aktams, o 71 % nurodė, kad praneštų tokią informaciją apie minėtų vadovų sprendimus.

10. Dauguma respondentų 84 % mano, kad NDNT nėra toleruojama korupcija, 14 % nežino arba neturi nuomonės šiuo klausimu, o manančių, kad korupcija toleruojama yra tik 2 % respondentų.

11. Pagal pateiktus atsakymus, daug respondentų nenori dalyvauti antikorupcinėje veikloje – 43 % (2022 m. - 68 %), norinčių dalyvauti šioje veikloje tik 7 % (2022 m. - 19 %), nežinančių ar nori dalyvauti 30 %, o teigiančių, kad jau dalyvauja – 20 % (2022 m. - 13 %).

12. 2023 m. NDNT darbuotojų tolerancijos korupcijai indeksas – 0,82 (2022 m. - 0,745). Šis indeksas priklauso nuo respondentų atsakymų rezultatų vidurkio ir darbuotojų dalyvavusių apklausoje koeficiento vidurkio. Didžiausia galima darbuotojų tolerancijos korupcijai indekso reikšmė – 1,0.

## 5. PASIŪLYMAI IR SIEKTINOS REIKŠMĖS

Siekiant, kad NDNT struktūriniuose padaliniuose vyktų darbuotojų elgsenos ir sąmoningumo pokytis ir darbuotojų atsparumo korupcijai pažanga, siūloma:

1. siekiant periodiškai matuoti, ar NDNT vykdoma korupcijos prevencijos veikla yra efektyvi, darbuotojų tolerancijos korupcijai nustatymo tyrimą atlikti kiekvienais metais (atlieka Prevencijos skyrius);
2. siekti aktyvesnio darbuotojų dalyvavimo darbuotojų tolerancijos korupcijai nustatymo tyrime ir didesnio NDNT darbuotojų tolerancijos korupcijai indekso 2024 m. (atlieka Prevencijos skyrius);
3. siekiant NDNT išsikelto nulinės tolerancijos korupcijai tikslo ir didinti NDNT darbuotojų (ypač padalinių vedėjų ir patarėjų) antikorupcinį sąmoningumą ir principingumą, NDNT 2023 m. suplanuoti mokymai ir praktiniai seminarai antikorupcinėmis temomis, nuolat atliekamas antikorupcinis teisės aktų vertinimas, taip pat siekiama NDNT teisės aktuose įtvirtinti aiškius ir skaidrius klientų aptarnavimo kokybės standartus, nuolat tobulinti neaiškias ar nepakankamai efektyvias vidines procedūras (atlieka Teisės ir personalo ir Prevencijos skyriai);
4. siekiant didinti NDNT skaidrumą ir viešumą, siūloma didinti viešos informacijos sklaidą tiek NDNT interneto svetainėje, tiek įstaigos intranete (viešinti informaciją, susijusią su Tarnybos viešaisiais pirkimais, intranete viešinti informaciją apie gaunamus darbuotojų priedus ir priemokas). Gerinti NDNT išorinę ir vidinę komunikaciją – numatyti naujų ir inovatyvių priemonių ir procesų, padedančių dalintis informacija organizacijos viduje ir išorėje diegimą (Asmenų aptarnavimo ir dokumentų valdymo ir Išteklių valdymo skyrius);